

Slovenski dom

Štev. 212.

V Ljubljani, torek 20. septembra 1938.

Leto III.

Nenadna in pomembna manifestacija jugoslovansko italijanskega prijateljstva ob meji v Planini:

Predsednik italijanske vlade Mussolini je včeraj obiskal našo državo

Važne Mussolinijeve izjave o prijateljstvu z Jugoslavijo

Mussolini pri uradnem pozdravu na naši strani v Planini. Poleg njega zunanji minister grof Ciano.

Jugoslovansko-italijanska meja pri Planini je bila včeraj prizorišče nenadnega in nad vse pomembnega dogodka, ki dobi v sedanjih temnih evropskih časih še poseben pomen. Ministrski predsednik Italije Mussolini je za kratak čas prestopil mejo in se ustavil na jugoslovanskem ozemlju, kjer mu je bil prirejen slavnosten sprejem. Ta nenadni obisk italijanskega voditelja v Jugoslaviji je močno odjeknil v naši in italijanski javnosti, vzbudil pa je veliko pozornost tudi po vsej Evropi, saj se je to zgodilo drugič, odkar je Mussolini na vodstvu italijanske države, da je prestopil nje-no mejo in prišel v sosedno državo.

O tem dogodku, o katerem podrobneje poročamo spodaj, piše vse italijansko časopisje in ga poudarja kot dokaz trdnega jugoslovansko-italijanskega prijateljstva. Najbolj pomembna pa je članek, ki ga je v »Giornale d'Italia« napisal Virginio Gayda, ki spada med najbolj zaupne sodelavce Mussolinija, ki pravi:

V Rimu so sprejeli Mussolinijev obisk v Jugoslaviji z nedeljenimi simpatijami. Javno mnenje je Jugoslaviji naklonjeno zdaj bolj kot kdaj prej. Mlado, močno in junaško jugoslovansko ljudstvo stoji pred veliko bodočnostjo. Genialna politika dr. Milana Stojadinovića je odkrila Jugoslaviji novo obzorje. Sprito tega Jugoslavija že zdaj stoji v vrsti drugih evropskih držav. Jugoslavija in Italija imata danes skupno poslanstvo, da varujeta mir. Jugoslavija in Italija sta dokazali to s svojim skupnim sodelovanjem. Pa tudi zadnji Mussolinijev korak preko jugoslovanske meje mora pomeniti še ponovno osebno potrjevanje ter voljo do dela za mir in prijateljstvo.

»Giornale d'Italia« objavlja na prvi strani tudi še več fotografskih posnetkov, ki kažejo, kako si Mussolini ogleduje jugoslovanske vo-jake.

Predsednik italijanske vlade Mussolini je prišel v Kačjo vas pri Planini, odkoder je prestopil na naša tla.

Ze okoli 10 so se začele priprave za sprejem na obeh straneh. Na jugoslovanski strani so čakali na sprejem predsednika italijanske vlade Mussolinija: ban dr. Natlačen, poveljnik dravske divizijske oblasti general Lukič z načelnikom štaba majorjem Radojčićem, vojaška častna četa in godba, upravnik policije iz Ljubljane dr. Hacin, višji policijski komisar iz Ljubljane dr. Fakin, poveljnik dravskega orožniškega polka g. Barle, poveljnik planinskega bataljona podpolkovnik g. Oblak, poveljnik orožniške čete g. Božidar Diklić, poveljnik obmejne čete g. Midžović, okrajni načelnik lo-gaškega okraja Matija Malešić, zastopnik železniške in obmejne policije Uroš Zum, pred-sednik občine Planina g. Franc Širca z občinskimi odborniki, predsednik občine Rakek g. Modic, zastopnik obmejne komisarija Stevo Dželebdžić in Vinko Ščavničar, dalje večja skupina slovenskih žena in to iz Logatca in Planine v narodnih nošah, šolska mladina z učiteljem, prebivalstvo iz obmejnih krajev.

Na italijanski strani je bilo prav tako zelo živahno. Tam je bil postrojen cel bataljon vojske z godbo in zastavo. Poleg tega je bilo tam zbrano carinsko in obmejno uradništvo, prefekt tržaške pokrajine g. Rebuta, italijanski generalni konzul iz Ljubljane g. Guerini Maraldi, zastopniki italijanskega tiska, med njimi dr. Rino Alessi, direktor »Piccolae«, in drugi.

Planina in vsi uradi so bili v zastavah.

Ob 11 je bilo dano znamenje z italijanske strani, da se vsi udeleženci sprejema postavijo v vrsto. Točno ob 11.15 se je pripeljal z avtomobilom predsednik Mussolini s svojim spremstvom, v katerem so bili zunanji minister grof

Ciano, minister in generalni tajnik fašistične stranke Starace, minister za ljudsko kulturo Alfieri, prometni minister Cobolli-Gigli. Predsednik vlade Mussolini in zunanji minister Ciano sta bila v častnih uniformah, drugi odlični italijanski zastopniki pa večinoma v fašističnih uniformah.

Mussolini je izstopil ves nasmejan iz avtomobila, ko je videl na obeh straneh toliko ljudstva. Italijanska godba je zaigrala jugoslovansko državno himno. Nato je Mussolini s svojim spremstvom obšel italijansko častno četo, nakar je stopil na sredo, na italijansko-jugoslovansko mejo, kjer so mu bili predstavljeni ban dr. Natlačen, general Lukič in ostali jugoslovanski odličniki. G. Mussolini je nato v spremstvu bana dr. Natlačena in generala Lukiča obšel našo četo, nakar se je podal pred sredino čete in v srhohrvatskem jeziku pozdravil vojske s »Pomozi Bog, vojnic!« Naši vojski iz čete so mu gromko odgovorili »Bog ti pomogao«. Naša vojaška godba je zaigrala »Marcio Reale« in »Giovinezza«. Jugoslovani pa so pozdravili Mussolinija z »Živio«.

Po odhodu častne čete naše vojske je ita-

lijanskega ministrskega predsednika Mussolinija pozdravil ban dravske banovine dr. Marko Natlačen s kratkim nagovorom.

Za banom je Mussolinija pozdravil ter mu zaželel dobrodošlico general Lukič v francoščini. V imenu vojske je izrekel Mussoliniju najboljše želje za italijansko državo, za italijanski narod, za njega samega in vso njegovo obitelj.

Po govoru generala Lukiča je stopila pred Mussolinija ga. Ščavničarjeva v slovenski narodni noši ter predsedniku italijanske vlade izročila lep šopek cvetja. Mussolini je bil vidno ganjen nad takšno pozornostjo. Nato se je Mussolini zahvalil vsem v italijanski četi.

Izredno sem vesel, da sem prestopil jugoslovansko mejo ter pregledal častno četo vrle jugoslovanske vojske. Zadovoljen sem, da se je to zgodilo na meji, ki veže dva naroda, ki sta prijateljska ob vseh mejah na suhem in na morju. Takšni hočemo tudi ostati. Želim, da bi s tega skrajnega dela jugoslovanske države prišel moj pristrčen in udani pozdrav do najvišjih predstavnikov jugoslovanskih oblasti, posebno predsedniku dr. Stojadinoviću ter tudi vsemu jugoslovanskemu ljudstvu.

Konec Mussolinijevega govora so jugoslovani pozdravili z »Živio!« Italijani pa so pozdravljali »Duce! Duce!«. Po končanem govoru je Mussolini stopil med jugoslovanske ženske v narodnih nošah ter se z njimi dal večkrat fotografirati. Nato se je z njimi pristrčno rokoval ter odšel proti italijanski meji v spremstvu dr. Natlačena, generala Lukiča in s svojim spremstvom. Predsednik italijanske vlade je ponovno pristopil k našim vojakom, ki so bili postavljeni v vrsto v bližini vojaške godbe. Ogovarjal je naše vojske ter nazadnje vzkliknil: »Vrli vojski!« Na koncu, pred odhodom na italijansko tla je še enkrat pregledal našo vojaško vrsto, jo pozdravil ter dejal: »Lepi vojski!«

Ko je prehajal Mussolini na italijanska tla, je v razgovoru z banom dravske banovine dejal:

Prosim vas, da sporočite predsedniku vlade dr. Stojadinoviću, da sem srečen in zelo zadovoljen nad tem sijajnim sprejemom. Sporočite mu istočasno moj pozdrav. Isto je sporočil tudi zunanji minister grof Ciano. Mussolini je nato še dodal: »Vedno bomo ostali vaši prijatelji. To je moja volja. To kar rečem, tudi držim, ker je takšna moja morala.«

Predsednik italijanske vlade je nato izmenjal še nekaj besed z našimi zastopniki oblasti. Fotografirali so spet z vso vsmo opravljali svoj posel, da ovekovečijo ta znameniti trenutek. Mussolini je nato še enkrat obšel italijanski bataljon vojske, nakar so se naši zastopniki oblasti vrnili na jugoslovanska tla. Italijanska godba je pri tem zaigrala jugoslovansko himno, vojaška četa pa je z zastavo izkazala čast Jugoslaviji. Nato je naša godba stopila na mejo ter zaigrala »Giovinezza«, z zastavo pa izkazala čast Italiji. Slednjič sta se obe četi še sami pozdravili druga drugo. Poveljniki našega in italijanskega vojaškega oddelka so stopili v sredo ter se pristrčno rokovali.

Mussolini se je iz Kačje vasi odpeljal čez Postojno v Trst.

Pretrsljiva izjava češkoslovaškega poslanika v Parizu po razgovoru s francoskim zun. ministrom:

„Moja država je bila obsojena, ne da bi bila zaslišana“

Francija in Anglija sta soglasno žrtvovali nedotakljivost Češkoslovaške

Pariz, 20. sept. m. Včeraj se je francoska vlada na svoji seji bavila v prvi vrsti z rešitvijo sudetsko-nemškega vprašanja. Na seji je Daladier podal obširno poročilo o razgovorih, ki jih je imel v nedeljo z angleškimi držav-niki. Zatem so člani vlade stavlili razna vprašanja Daladieru, ki je dal potrebna pojasnila. Na seji je bilo doseženo popolno soglasje fran-coske vlade glede stališča, ki ga bo Francija obnem z Anglijo zavzela do češkoslovaške.

Za časa seje je prišel v zunanje ministr-stvo tudi češkoslovaški poslanik v Parizu Osu-sky, ki je imel daljši razgovor z zunanjim mi-nistrom Bonnetom. Osusky je ob 13.10 zapu-stil zunanje ministrstvo. Bil je zelo razburjen ter je s solzami v očeh navzočim častnikarjem dejal samo tole: »Moja država je bila obsojena, ne da bi bila zaslišana.«

Pariz, 20. sept. Iz uradnih krogov poročajo, da sta angleški in francoski poslanik v Pragi že včeraj popoldne obiskala predsednika re-publike dr. Beneša in ga obvestila o londonskih sklepih. V Parizu poudarjajo, da sporočila obeh poslaničkov niso naredila popolnoma slabega vtisa na dr. Beneša. Svoj cilj je dosegla izjava, da hoče v bodoče tudi angleška vlada prevzeti poročstvo za češkoslovaško državo.

V Parizu sicer niso pretirano optimistični, vendar pa gledajo z zaupanjem v bodoči raz-voj, posebej, ker upajo, da bo češkoslovaška vlada nazadnje uvidela, da v teh okoliščinah ni bilo mogoče najti druge rešitve, kakor je od-stop sudetskega ozemlja Nemčiji, in ko je uvi-dela, da sta francoska in angleška vlada so-glasno sprejeli londonske sklepe.

Praga, 20. sept. AA. (ČTK) Snoči je bila v predsedstvu vlade skupna seja članov politič-nih strank. Predsednik vlade jim je obrazložil londonske sklepe.

Praga, 19. sept. AA. (Reuter) Informacije, po katerih bi bil predsednik češkoslovaške republike

dr. Beneš pristal na predlagano ureditev v češkoslovaških uradnih krogih demantirajo. V teh krogih izjavljajo, da dr. Beneš teh pogojev sploh še sprejel ni.

Glede posvetovanj v Londonu pišejo »Lidove Noviny« med drugim tole: »Francoski in angleški državniki se lahko razgovarjajo o nas, ne morejo pa o nas odločevati. O sebi bomo odločali mi sami. Nobena moč na svetu nas ne more k temu prisiliti, da bi sprejeli plebiscit. Ne odre-kamo se pravice, da branimo neokrnjenost naše države.«

Češkoslovaška vlada je izdala na prebival-stvo oklic, naj ne izraža svoje nevolje nad fran-coskimi in angleškimi sklepi ter ne demonstrira. Določila je ostrejšo cenzuro za vse liste in za vsa časnikarska poročila, ki gredo v tujino po tej ali oni poti. Dalje je sprejela ostra določila, da pre-veči izvoz denarja v tujino.

Beseda iz Rima:

Sv. oče je spet obsodil politične skrajnosti

Castel Gandolfo, 20. septembra. Sv. oče Pij XI. je v nedeljo sprejel 500 romarjev, članov fran-coske krščanske delavske zveze. Pri tej prilož-nosti je imel nanje nagovor in dejal, da moli za svojo drago Francijo, kakor ni še nikoli. Dalje je papež poudaril pomen krščanske akcije med de-lavstvom, kajti po sodbi cerkve sta resnica in pravica v sredi med skrajnostmi nauki. Papež je odločno obsodil komunizem. Sv. oče je dejal, da se v sedanjih časih pogosto poudarja misel, da je država vse in da hočejo nekateri to načelo uveljaviti z nasilno preproščino. Njihovo načelo je: Vse je država, posameznik ni nič. Cerkev ni za ta nauk. Ne odobrava pa tudi nasprotnega nauka, ki daje vso pravico posamezniku in nič

Vesti 20. septembra

Angleži uradno zanikajo vesti, da bi bilo angleško poslanstvo v Pragi svetovalo angleškim državljanom, naj zapuste Češkoslovaško.

Predsednik vlade dr. Stojadinović se je včeraj pripeljal z Bleda v Belgrad.

Češkoslovaški minister za ljudsko zdravje dr. Nečas je dopotoval v London, kjer bo ostal nekaj dni, menda po zasebnih opravkih.

Pri občinskih volitvah na Švedskem so so-cialni demokrati, kakor ponavadi, odnesli zmago. Desničarske stranke so precej padle.

Osmi evropski kongres za gospodarstvo se je začel v Krakovu. Udeležujejo se ga po vse-jih zastopniki z nekaj izjemami vse evropske države.

V Parizu se je začela splošna stavka grad-benih delavcev, ki se je razširila tudi na vsa večja francoska mesta. Ker se boje nemirov, je v več okrajih zaprtih večina trgovin. Stavka povzroča hude preglavice vladi, ki ima itak čez glavo posla z evropskimi zadevami, a ji socialistične delavske organizacije ne vedo po-magati drugače kakor s stavko.

Na včerajšnji seji Zveze narodov je za-stopnik barcelonske vlade del Vayo zahteval, naj Zveza ohrani neokrnjeno določilo o sank-cijah zoper napadalca.

Oddelek sovjetske konjenice je v nedeljo prekorčil mandžursko mejo in se spopadel z mandžurskimi obmejnimi stražami, ki so med hudim streljanjem boljševike pognale nazaj. Zaradi tega se bo začel spet nov obmejni spor med Rusijo in Japonci.

Proti delitvi Palestine se je na seji Zveze narodov izjavil zastopnik Iraka.

Določila za razdeljevanje živeža ob vojni je izdalo angleško ministrstvo za prehrano, ki je določilo tudi potrebne uradnike za delitev.

Vodstvo slovaške ljudske stranke je imelo sejo, na kateri so se razgovarjali o zadnjih sestankih pri predsedniku republike dr. Bene-šu in še enkrat povedali svoje zahteve glede avtonomije, deželne zbornice in drugih zahtev, katere kaže, da bo praška vlada v kratkem sprejela.

Francosko časopisje pripravlja s previdni-mi članki javno mnenje na uveljavitev skle-pov, ki so jih glede Češkoslovaške sprejeli francoski in angleški ministri na nedeljski seji.

Francoski politični voditelji, predvsem socia-listični, so v nedeljo na raznih shodih proslili v govorih predsednika Roosevelta, naj s svojim vplivom reši mir v Evropi.

Vohunska pravda proti 150 članom civilne garde se je začela včeraj v Barceloni.

Člani avstrijskih hitlerjevskih bojnih organi-zacij so dobili dovoljenje, da gredo kot prostovoljci v sudetsko legijo, ki jo Nemci organizirajo v obmejnih krajih.

Za predsednika španske socialistične stranke je bil včeraj v Barceloni izvoljen bivši pred-sednik vlade Indalecio Prieto, za podpredsednika pa Alejandro Otero. Bivši voditelj španskih socia-listov Largo Caballero je dobil samo 1055 glasov in ne bo zavzemal nobenega vidnega mesta več med španskimi socialisti.

Nemški gospodarski minister Funk je ne-davno odpotoval v Turčijo, za tem pa bo obiskal še nekatere druge balkanske prestolnice. Njegovo potovanje ima namen izpodnesti vsebolj rastoči angleški gospodarski vpliv v balkanskih državah in v Turčiji.

Po Mussolinijevem nedeljskem govoru je v Budimpešti prišlo do velikih manifestacij in de-monstracij proti Češkoslovaški. Iz ČSR je po madžarskih podatkih pribežalo 5000 češkoslovaš-kih Madžarov.

Nemci napovedujejo konec ČSR

Dresden, 20. sept. AA. Havas: Na snoč-njem zborovanju sudetskih nemških beguncev v Nemčiji je govoril tudi sudetski nemški po-slanec dr. Sebekovski, ki je rekel svojim rojaka-m med drugim tudi tole:

Kmalu se bomo vrnili na svojo domačo grudo kot vojski. Zmagali bomo, ker to hoče Hitler. Tovariši in rojaki! Blizu se ura našega osvobodjenja. Suženjstva je konec. Mi smo zdaj v zadnji dobi borbe!

Nato je Sebekovski govoril o zgodovini na-rodosocialističnega gibanja v ČSR. Ob koncu pa je izjavil:

Sedaj prihajajo v dvorano z orožjem v roki naši prostovoljski oddelki. Naš vodja je Hitler! Je zaključil svoj govor Sebekovski.

Odstop ministra za telesno vzgojo

Belgrad, 20. septembra. V imenu Nj. Vel. kralja in z ukazom kr. namestnikov je sprejet odstop, ki ga je dal na svoj položaj minister za telesno vzgojo ljudstva dr. Mirko Buijić, ki je po-stavljen na razpoložanje, za njegovega zastopnika pa je določil Dragiša Cvetković

Senzacionalen načrt italijanskih inženirjev:

Vezuv bo daljal električno energijo

Sodobni človek se je začel ukvarjati tudi z mislijo, kako bi bilo mogoče delovanje ognjenikov, ki so zahtevali že toliko žrtev in so ljudje vseh časov prestali pred njimi že toliko strahu, izkoristiti tako, da bi pomagali človeštvu k večjemu blagostanju. Na to so zdaj začeli misliti tudi Italijani. Ustanovljena je družba s kapitalom več milijonov lir, ki namerava izkoristiti pline, ki izpuštevajo iz Vezuvskega žrela.

Stevilni italijanski inženirji delajo zdaj poskuse, kako bi zajeli pline, ki prihajajo iz zemeljske notranjosti okoli žrela Vezuva na dan. Prvi hip se zdi, da to vendar ni tako težko, da se ne bi moglo posrečiti, oziroma, da bi se moglo uresničiti šele ob takšni izpopolnenosti moderne tehnike, do kakršne se je povzpел sodobni človek. Vendar pa to res ni tako lahka stvar, kajti pline, ki izhajajo iz zemeljske notranjosti, je treba zajeti globoko v ognjenikovem žrelu, torej tam, kjer vlada visoka temperatura. V ta namen je bilo potrebno narediti svojevrstni zbiralec plinov, nekak lijak, ki ga bodo montirali na dol-

ge in močne cevi in ga spustili v dno ognjeniškega žrela. Če se posreči preteči te pline, potem je najtežje vprašanje rešeno. Omenjene cevi bodo nato napeljali do velike električne centrale, kjer bodo ognjeniški plin porabili za pogon električnih strojev. Po sedanjih skrbnih računih bo ta električna centrala tako močna, da bo lahko zalagala z električno energijo ne samo vse mesto Neapel, pač pa bo gnala tudi električne vlake na progi Rim-Neapel. Računajo pa tudi na to, da bo električne energije dosti preostalo tudi za druge namene. Največja prednost tega senzacionalnega načrta je vsekakor ta, da bo električni tok, ki ga bo daljal Vezuv, mnogo cenejši, kakor pa je tok v dosedanjih elektrarnah. Slaba stran pa je v tem, da ni mogoče preprečiti večjih izbruhov ognjenika. Kadar bi namreč Vezuv začel z večjo silo bruhati, bo tudi omenjena napeljava plina iz njegovega žrela v nevarnosti. V dobro poučenih krogih izražajo upanje, da bo ta novo »ognjeniško podjetje« v dobrem letu že lahko začelo obratovati.

Sudetsko-nemški begunci v Nemčiji, kjer jih porablajo za razna poljska dela.

V Indiji odpirajo fakirske šole

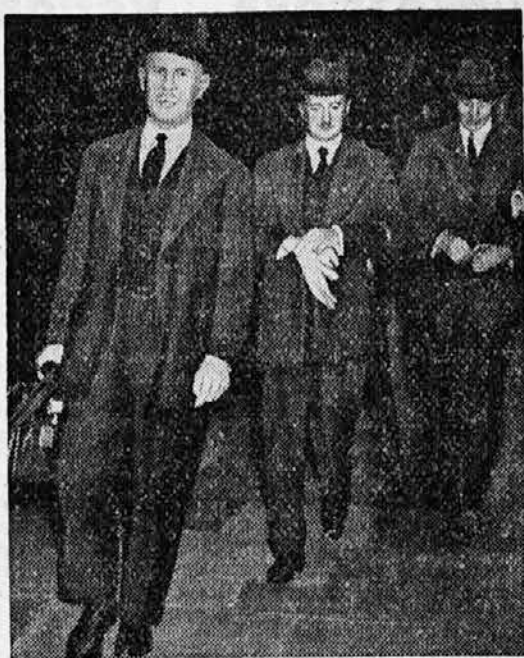
Za Evropejce so vpeljali najvišjo šolnino, ker jih je preveč

Fakirska umetnost danes ne velja v Sprednji Indiji več za kako tajnost, pač pa so jo začeli učiti tudi javno. Takšno šolo imajo med drugim tudi v indijskem pristaniškem mestu Bombay. Na njej poučujejo sloviti fakirji to »znanost« že po čisto določenem učnem načrtu. Čeprav je bila šola ustanovljena šele pred nedavnim časom, so se kljub temu pokazale že velike težave, ki ovirajo redni fakirski pouk. »Profesorski« zbor se je tedaj, predno je bila šola odprta, odločil, da med učenci ne bodo smeli biti Indijci iz najnižje kaste, t. j. tako imenovani parias, ki jih imajo priseljeni Evropeji v Indiji za strežnike. Proti temu sklepu profesorjev pa je nastopila vlada ter sklenila, da šola sme nadaljevati s fakirskim poukom samo pod tem pogojem, če bodo imeli dostop vanjo ljudje vseh stanov in kast. Hoteli pa so kljub temu narediti nekoliko razlike med višjimi sloji in služničadjo. Zedinili so se za to, da bodo premožnejši Indijci, ki pripadajo višjim kastam, lahko obiskovali to fakirsko šolo zastonj, parias in oni, ki so mohamedanske vere, pa bodo morali plačevati gotove manjše prispevke. Posebno pa so pri tem sklepu pazili na Evropejce. Zanje so namreč določili največjo »šolnino«. Pravijo, naj Evropejci, če se že na vsak način tako zelo zanimajo za to indijsko fakirsko visoko znanost, le plačajo. Stvar ima pa tudi svoje gospodarske ozadje. Čemu bi služili lepe denarje s fakirstvom

ravno Evropejci, zapostavljeni pa bi pri tem bili pravi Indijci, ki so to znanost vpeljali. S tem, da so za Evropejce določili najvišjo šolnino, hočejo vsaj nekoliko omejiti število evropskih »dijakov«. Teh se je namreč vpisalo v fakirsko šolo več kot vseh drugih.

Krščanski križ pod razvalinami Pompejev

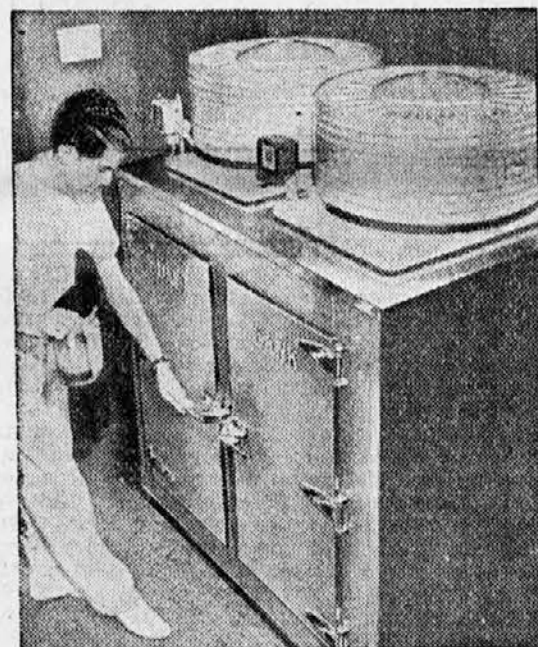
Izkopavanja mesta Pompeji na podnožju ognjenika Vezuva še vedno niso končana. Še zmerom je tam zaposlenih pod vodstvom strokovnjakov precej delavcev, katerih krampi in lopate vedno znova razkrivajo na razne zanimive predmete iz stare rimske dobe, iz onih časov, ko je nenadoma začel bruhati Vezuv in je s svojo lavo prekril tudi tri mesta na svojem podnožju: Pompeji, Herculaneum in Stabiae. Zadnjič so pri izkopavanju Pompejev delavci našli na steni nekega hodnika na velik križ. Profesor Maiuri, ki vodi ta izkopavanja v Pompejih, trdi, da ni nikakega dvoma, da so ta križ vklesali na steno še pred izbruhom Vezuva, t. j. pred letom 79 po Kr. Iz tega sklepa, da so že v tedanji dobi učili v Pompejih krščansko vero.

Trije angleški ministri državne brambe: sir Kingsley Wood, Hoare Belisha in Duff Cooper, ki jih je poklical angleški predsednik vlade Chamberlain k sebi pred svojim odhodom na obisk k Hitlerju.

Delfini so se naveličali morja?

Nenavadni prizor so imeli priliko opazovati te dni v obmorski vasi Warreston pri mestu Pembroke v angleški pokrajini Wales. Tropa kakih petdeset delfinov se je začela zaganjati proti obrežju z očividnim namenom, da pride na kopno. Tamkajšnji kmetje in izletniki so se cele ure dolgo prizadevali, da bi s palicami nagnali te morske ribe nazaj v morje, pa se jim kar ni moglo posrečiti. Kmetje so celo najeli delavce, ki naj bi delfinom onemogočili ta način njihovega samomora. Nekaterim delfinom se je že tudi posrečilo »pristati« na kopnem in so tu obležali mrtvi. Druge, ki so bili še pri življenju, so ljudje zmetali nazaj v vodo. Toda, kaj se je zgodilo? Delfini so znova navalili proti obrežju in hoteli na vsak način v smrt. In ko je nastopila morska oseka, je veliko število teh delfinov obležalo na suhem. Povečini so bili nad dva in pol metra dolgi in po šest centov težki. Po stari angleški postavi pripadajo delfini, ki »zaidejo« na suho, angleški kroni. Do zdaj še niso mogli ugotoviti, zakaj hočejo delfini na vsak način na kopno — v smrt. Tega, da bi se bili delfini naveličali morja, menda nihče ne bo trdil.

Omara, v kateri bodo shranjevali človeško kri po več dni, ne da bi se pokvarila. To kri bodo rabili za transfuzijo. Tako zdaj ne bo treba v nujnih primerih več čakati, kdaj se bo javil kdo, da je pripravljen dati svojo kri za drugega.

Greta Garbo se bo naselila na Capriju?

Zadnjič se je raznesla po časopišnih novicah, da se slavna filmska igralka Greta Garbo namerava poročiti ter istočasno vzeti slovo od filma. Morda so bila ta poročila resnična, ni pa izključeno, da niso bila nič drugega kot le senzacija, da se je svet oboževalcev toliko opevane Grete Garbo spet nekoliko razgibal. Danes ni mogoče z gotovostjo reči, ali se Greta Garbo namerava v resnici poročiti ali ne. Pred kratkim so angleški časopisi spet pisali, da se je sklenila omenjena filmska igralka zdaj za vedno posloviti od filma. Greta Garbo pa do zdaj še ni povedala o tem svojem namenu ničesar in trdovratno molči. Zdi se, da se tudi prav nič ne zanima za takšna časopišna poročila, kajti nanje ne odgovarja in jih niti ne zanika, niti ne potrjuje. Do zdaj tudi še ni potrjeno, če je resnična trditev angleških časopisov, da si je Greta Garbo že kupila na divnem italijanskem otoku Capriju krasno vilo, v katero se namerava v kratkem preseliti, da tam v miru preživi svoja bodoča leta, kolikor jih ji je še namenjenih po tolikšni slavi, ki si jo je pridobila med filmskim svetom. Pri filmu si je nabrala lepo premoženje. Pravijo, da ima 1 milijon dolarjev, ki da jih hoče zdaj v miru porabiti.

Ženske s pobarvanimi zobmi

Današnji svet imenuje dvajseto stoletje stoletje tehnike; toda zdi se, da bi naše stoletje prav z isto pravico lahko imenovali tudi stoletje mode. Na tem področju so namreč modni diktatorji ustvarili toliko novega, da že kar dan prehitve naslednji dan. To kar je bilo moderno večraj, je danes skoraj že zastarelo.

Pred kratkim so v Parizu začele nastopati pri vseh svečanih premierah tri dame, ki so s svojimi pobarvanimi zobmi vzbujale upravičeno začudenje. Stara reč je, da si ženske barvajo obrvi in ustnice, ki se temu danes skoro že ne čudi nihče več. Toda barvanje zob pa je tudi za današnjo modo nekaj povsem novega. Proti pričakovanju pa te tri dame niso našle zaenkrat še nobenih posnemalk in so stale osamljene. Čisto drugačne so pa prebivalke New Yorka. Tem ženskam ta najnovejša moda zelo ugaja in jo tudi zelo posnemajo. Morda bodo kdaj tudi v Evropi pisano pobarvani zobje postali moderni?

Vsekakor pa je ta moda zanimiva radi tega, ker se je nekemu bistremu kosmetiku posrečilo dati človeškemu zobovju mavrične barve. Spretni kosmetik pa s svojim izumom garantira vsem damam, ki uporabljajo njegovo mažo za zobe, da je ta barva stalna in da je ni mogoče izbrisati z jedjo in — pijaco.

2500 starih nad 100 let

Najrazličnejše klube danes ustanavljajo ljudje po svetu. Menda pa takšnega nimajo nikjer več kot je eden angleških klubov. V njem so namreč samo takšni ljudje, ki so stari najmanj sto let. Na običnem zboru tega kluba je njegov predsednik med drugim v svojem nagovoru poudarjal, da se število ljudi, starih nad sto let, vedno bolj večja. To pa tudi ni tako čudno — je dejal — saj je hrana, zdravniška nega in zdravstvena služba danes mnoga bolj popolna, kakor je bila pred nekaj desetletji. V splošnem pa dosežajo danes mnogo višjo starost ženske, ker njihovo delo ni več tako izpostavljeno vsakodnevnim nevarnostim, kakor je izpostavljena n. pr. služba moškega. Ženske tudi ne kaže in ne pijejo toliko kot moški. Ugotovljeno je dalje, da na svetu živi 2500 ljudi, ki so stari nad sto let. Od teh jih je samo v Angliji 150.

Programi Radio Ljubljana

Torek, 20. septembra: 12. Uvertura (plošče) — 12.45 Radijskega orkestra — 14. Napovedi — 18. Pesmi iz zvočnih filmov (plošče) — 18.40 Duševna bolezen iz telesne konstitucije (prof. Horvat Emil) — 19. Na povelji, poročila — 19.30 Nacionalna ura: Osnovna šola v službi nacionalne vzgoje (Drago Ivanović) — 20. Lahka glasba (plošče) — 20.30 Koncert. Sodelujeta: ga. Ksenija Vidali in Radijski orkester — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Originalna švicarska godba (bratje Malenšek) — Konec ob 23.

Drugi programi

Torek, 20. septembra — Belgrad: 20. Narodne pesmi: 20.30 Simfonični koncert: 21.45 Narodna glasba — Zagreb: 20. Vojniški koncert (Ivan Pinkava): 21. Koncert sopranistke Nade Serdoz in radijskega orkestra — Sofija: 20.30 Solospesi: 21. Koncert kompozicij Vladigerova: 21.50 Ruske romane —

Hervey Allen: Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Ko je zdaj zaprl skrinjo, je delal to s počasnim premislekom, potem si je nataknil klobuk na glavo in odšel na krov.

Kapitan Jorham ga je skoraj pogledal in dejal:

»Adverso, ne spodobí se, da bi mornar pustil kapitana čakati.« Zamorec Philadelphia je bil med režanjem in potenjem preveslal skozi gnečo ladij v staro polkrožno pristanišče. Antonio se je ozrl navzgor in videl trdnjavo Sperone, ki je molela v nebo z griča Peraldo. Na njej je vihrala francoska tribarvnica. Znamenja z rogom so šibko donela do njih to doli. Tu pa tam na obzidjih, ki so se vlekle milje daleč po kopnih, se je sonce lesketalo na topovski cevi na bajonetu. Cerkve so bile vse iz črne in bele marmornja. Zdelo se je, da so njihova progasta čela in stolpi brez števila.

Pristali so pri Porta Lanterna. Trajalo je štiri dolge ure, preden so francoski častniki, ki so imeli pod nadzorstvom pristanišče, pregledali ladijske papirje, predvsem pa so čas zabili z zakrljivimi vprašanji na Antonia, ki je moral tolmačiti kapitanove izpovedi.

Vojakiški oblasti ni bilo prav lahko prepričati o tem, da nevarne ladje ni mogoče kar tako smatrati za reden plen. Vojakiški odposlanci so odvdsali najprej ven do ladje in se prepričali, da je breg prazen. Zaradi tega se jim je na obrazih prikazalo precejšnje razočaranje.

Kapitan Jorham je imel vse razloge, da je bil hvaležen za takega nižjega častnika, kakršen je bil Antonio. Nazadnje so ga pustili, da je šel, ko so mu nejevoljno podpisali izkaze, po katerih je bil opravičen sprejemati na krov »ladijsko robo, olivno olje, marmor in kipe«.

Kapitan je mrmral:

»Kipe?«

Antonio se je smejal. Francozi niso čisto dobro razumeli, da želi kapitan za obtežilo naložiti marmornatih kosov. Iz marmornja delajo ljudje kipe, torej je marmor pomenil toliko kakor kiparstvo. Za zlomka, naj pa kupuje oboje, marmor in kipe, saj ni ne eno ne drugo veljalo za tihotapsko blago.

Genova je bila ena sama zmeda majhnih zavrtih ulic s tesno stojiščimi visokimi hišami, ki so bile postavljene druga ob drugo, grbasto, poševno in v vseh mogočih kotih. Mrgoleto je polnagih orjakov, žensk z ribjimi košarami in svežnjem oblek, ki so smrdele po ribah. Svežnje so ženske nosile na glavi. Mimo so lezli vojaki po

80 kdove kakšnih nevojaških potih. Vsak peti ali šesti človek je bil mrk in na pogled precej zguljen duhoven, z nezdravimi zamazanimi potezami.

Tu v bližini prostega pristanišča, kjer so to jutro imeli opravka, je Antonio komaj verjel, da je zares v tistem mestu, ki se mu je tako prelepo približalo čez morje v vencu zelenih hribov.

S kapitanom sta korakala pod neskončnimi oboki, po katerih je bil omet čisto črn od umazanije dolgih rodov. Kupi gnijočih odpadkov, stare cunje, nepopisna umazanija, vse to se je grmadiło ob stenah. Med zunanji lok pa so trgovci z makaroni in s polento odpirali svoje stojnice najrajši na mestih, koder so sončni žarki udarjali na njihove glave kakor meči.

Množina olja, ki ga je kapitan hotel kupiti, se je ljudem zdelo, da presega vse pojme. Čeprav je ustne razgovore vodil nižji častnik Antonio, je vendar pretekle vse dopolne, dokler niso imeli vsega pod streho. Ko je bilo vse v redu, je še vendar trajalo nekaj ur, preden so dobili potrebne voze, da bi vrče z oljem prepeljali na nabrežje.

V navadnih okoliščinah bi se bil kapitan Elias zdaj vrnil na krov, da bi tam večerjal in ne zapravil nič več denarja. Zdaj pa je bilo tako, da je žganje, ki ga je zaužil, držalo samo dopolne. Razen tega je mislil kupiti še marmornja za obtežilo, da bi ga potem v Havani prodal za nagrobnik, čeprav sicer to ni bilo posebno donosno blago. Iz previdnosti je dal v kose marmornja vrtni luknje, da bi jih mogel zavarovati pozneje na krovu.

Potem pa se mu je poleg vsega še rodila velika misel.

Nameraval ni namreč nič manjšega kakor to, da bo svoje dovolilo za dopust izrazil do kraja: mislil je kupovati kipe, kar mu je bilo mimogrede zjutraj dovoljeno, in prazne prostore na »Wampango« do roba naložiti z »malikie«. Med »malikie« je razumel cerkvene kipe v naravni velikosti in različnih izvedbah, svetnike, Marije in Jezuske, kakor jih v Genovi delajo v velikem številu. Cerkve na otoku Kubi so bile kaj siromahne glede tega blaga. O tem je kapitan Elias mislil, da mu ni treba nič dvomiti, čeprav so mu podlago za take misli dajali le maloštevilni in malo pobožni obiski iz radovednosti. Imel je zaradi tega nakupa nekaj protestantskih dvomov, v celoti pa se je zdelo, da se mu misel poraja iz pravega nagiba.

Stal je na končnem voglu, si brisal čelo z zelenim robcem, take in podobne misli so mu naglo in malce snedeno drvele po zaskrbljenih starih možganih. Bil je lačen, bil je pa tudi ježen. In miss Jorhamova je bila zatrdno in za varno na krovu!

No lepo, torej se bo enkrat napil do sitega, si ogledal mesto, njegov ponarejeni častnik pa mu bo pomagal z jezikom.

»Adverso, pridite sem, bova poiskala kaj za zob in za grlo. Vodite me. Kapitan in podjetje plačujeta.«